

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

XVIII. Seorsum refellitur Tanaquilli Fabri Dissertatio super hoc Josephi testimonio de Christo Jesu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

vitatis, & partium suarum. Caterum quam parum valeat infiriale argumentum commemorare nihil attinet.

Tertium argumentum.

XIV. Quod cum iis quæ præcedunt, & quæ sequuntur, minus coherere videatur illa *πλειονη*, hinc aliam repudiandâ illius rationem ducunt Adversarii, atque eam quidem levem prorsus, si quid video, & infirmam. Familiare quippe est Historicis disconvenientes & diversas narrationes congerere, prout rerum postulat varietas, nulla quaesita argumentorum commissura. Ni faciant, magna quippe voluptate Lector, magnis historia fraudetur ornamentis, infinitis sese ipse Scriptor angustis impediatur, & in conectendis singulis & aptandis frustra defudet, ac legem præterea pervertat Historia, quæ temporum ordinem, non rerum persequi debet, uti præclare hic à Josepho factum est. Nam quamvis ea, quæ proxime subest, Paulinæ & Decii Mundi historia contigerit ante Christi mortem, quæ narratur in hoc Josephi loco, non minus propterea ordo temporum ab eo servatus est: nec enim mortem tantum Christi, sed vitam etiam, munus, ac res gestas, velut in brevi tabella, complexus est, quam in id tempus conjecit, quo vixisse eum constabat, non vero singula per annos digesta explicare instituit. Quem morem nobilissimos Historicos servasse demonstrat Casaubonus.

Casaub. adv. Baron. Exerc. II. ad Ann. 21. cap. 11.

Quartum argumentum.
Blondell. Epist. ad Arnold.

XV. Ad hæc falsum esse affirmat Blondellus, quod illic legitur, *πολλὰς ἔθνην κὰς ἐπηγάγετο*. Plurimos à gentibus ad se pertraxit: cum ex Ethnicis unam tantum, alteramve mulierem ad suam sectam Jesus Christus traduxerit. Verum id quidem, at totas subinde gentes per Apostolos ad se convertit. Ad suum ergo tempus respexit Josephus, quo maximis jam incrementis Christianum nomen florebat, & Christo jure tribuit, quod per Christum, ac Christi virtutem facere se Apostoli prædicabant.

Quintum argumentum.

XVI. Addit deinde Christianos, ex Gentibus & Judæis promiscue collectos, *φύλον* dici non potuisse. De significatione dictionis, *φύλον*, disputent Grammatici: ego quidem pro certo habeo, *καὶ ἑθνη* sectam Christianorum, *φύλον*, recte dici posse. Præterea quis ab Hellenista Judæo accuratam Græcæ orationis munditiam expectet?

Sextum argumentum.

XVII. Absurdum postremo esse ait, Josephum, cujus in Ethnicorum vanitatem potius, quam in Apostolorum disciplinam animus inclinabat, fatentem inducere, Prophetas prædixisse casus ac gesta Christi Jesu, ac reditum præsertim ad vitam. Verum eodem sensu id dictum est, ac superius illud: *ὁ χριστὸς ἔδειξεν ἡμῖν*. Quod perinde est, ut si dixisset, cum credatur hic esse Christus, prædictiones Prophetarum, quæ genti nostræ Messiam sponponderunt, in eo feruntur exitum habuisse.

Septimum refellitur Tanaquilli Fabri Dissertatio super hoc Josephi testimonio de Christo Jesu.

XVIII. Nunc adoriendus mihi est Tanaquillus Faber, popularis meus, vir ingenio florens, dum viveret, & liberalibus disciplinis perpolitus, qui (nec id enim sileri decet) cum ex sanctæ Ecclesiæ Catholice sinu, in quo natus fuerat & educatus, juvenili quadam levitate profugisset, ætate maturior & consilio in eum redire rursus, & agniti errorem ejurare gestiebat, quemadmodum paucis ante obitum annis, pro candore suo, literis ad me datis significavit: verum nimis cunctantem inopina mors oppressit. Is testimonii hujus veritatem & *ρησώματα* epistola bene longa oppugnavit, partim recusis argumentis, quæ jam ab aliis fuerant intentata, & nos proxime retudimus, partim novis excogitatis. Nos singula breviter expendemus. Ac primum observat Sacerdotum genere prognatum fuisse Josephum, additum sectæ Phariseorum, quos præ aliis Christus Jesus sibi incessendos proposuerat, proindeque verisimile non esse laudatum eum esse à Josepho, qui Josephi gregales gravissimis injuriis affecerat. At Phariseus quoque fuit Paulus, & Christianæ quidem legi infensissimus, cui tamen demum paruit: Josephus contra, generis ut voles *ισραηλιτῆς*, & Phariseorum sodalis, Vespasianum tamen capitalem Judaicæ gentis hostem, aut Messiam esse credidit, aut credere se finxit. Styli deinde discrepantiam vir eruditus obtendit: frigidum esse ait, & laxum, hæerere, sudare, balbutire, qui hoc *ἐμβλημα* operi accudit. Felicem Tanaquillum, cui tam emunetas nares largitus est Deus: nobis quidem tam acutis & solertibus esse non licet; nam nihil horum mihi subolere fateor, nec ovum mihi videtur ovo similis, quam *πλειονη* hæc reliquarum Josephi scripturarum similis est. Tum hæc culpata verba: *ἰσθὺς ἡς, Jesus quidam*: quam postremam voculam notare ait vilem, aliquem homuncionem, cum sequentia maximis eum laudibus ornent. Eusebianæ quidem Historiæ codices dictionem, *ἡς*, exhibent; secus vero libri Demonstrationis Evangelicæ; secus ipsa Josephi exemplaria; secus Hieronymus, cujus hæc interpretatio est: *Eodem tempore fuit Jesus vir sapiens*; secus Ildorus Pelusiotæ, & Cedrenus, & Suidas, & Nicephorus. Quocirca expungendam esse voculam hanc ex Historia Eusebii manifestum est. Subest postea apud Josephum: *εἶσα ἅπλων ἀνδρα λέγοντι χριστὸν ἢ ὃν ὁ Θεὸς ἐξέλεον ἐργων ποιῆσαι*. Si modo eum oportet virum dicere: erat enim mirabilium effectus operum. Ad ea sic ratiocinatur Faber: Josephus hominem dici non vult Iesum; Deum

igitur esse vult, quod de Messia suo numquam Judæi arbitrati sunt; ac Deos itidem habere debuit, Mosem, Eliam, Elisæum, aliosque mirabilium quoque operum perfectores. Nego enimvero Judæos Messia suo *θεόμητα* numquam adscripsisse, quod contra factum infra in Propositione nona à me demonstrabitur. Præterea dictum hoc esse apparet *ἡ γῆ*, & oratorio more, ut prodigiorum à Jesu patratorum admirabilitatem, & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret: ac si dixisset: Tanta gessit Christus Jesus, ut Deo quam hominibus propior videatur. Prisci Heroës propter res præclare gestas & beneficentiam, Dii ab hominibus habiti sunt. Hinc natum proverbium, Homo homini Deus. Unde Plinius: *Deus est mortali juvare mortalem*. Hinc orti omnes Ethnicorum Dii. Hinc & Reges plerique divinos honores consecuti sunt. Syracusani, teste Plutarcho, Dionem, propter restitutam sibi non semel libertatem, Servatoris, & Dei titulis decorarunt. Athenienses, teste eodem, Antigonom & Demetrium, similem ob causam, Deos Servatores appellarunt, & tanquam Deos colerunt, etiamsi mortales homines esse certo scirent. Antiochus Dei cognomen tulit, propter liberatos Timarchi tyrannide Milesios. Milites Romani Siccium Dentatum, propter navatam fortiter & feliciter ipsius ductu operam, Patrem, Servatorem, & Deum appellavit apud Dionysium Halicarnasseum. Faliscorum liberi Camillo, qui eos sibi à præceptore proditos liberaliter dimiserat, eadem nomina tribuunt apud Plutarchum, Cicero: *Te in dicendo semper putavi Deum*, propter facultatis excellentiam. Terentius: *Facio te apud illum Deum*, dum tuas virtutes prædico. Virgilius de Augusto: *Namque erit ille mihi semper Deus*, propter ipsius in me beneficia. Quidam apud Terentium contrario sensu hominem se esse negat, quod dum vagaretur animus, in loquendo lapsus esset: *Censen' hominem me esse? erravi*. Pleni sunt hujusmodi locutionum Scriptores antiqui, quorum scriinia compilare nihil necessè est. Factum id apud Ethnicos, dixisset Faber, non item apud Judæos, cultores veri Dei, quem de se ipsum dixisse sciebant: *Dominus zelotes nomen ejus, Deus est amulator*: quamobrem Herodem, cum Cæsarea Deum se salutari ac proclamari sivistet, Deo impietatem ulciscente, non multo post atroci morte consumtum interivisset. At sæpe tamen magistratus in Libris sacris dicuntur *אלהים, Dii*. Nec locutionibus hujusmodi Christiani abstinere. Gregorius Nazianzenus Christianum ait filium Dei veri, cohæredem Christi, & Deum ipsum; & eundem adhortatur ut egenis Deus fiat, Dei misericordiam imitando. Notissimum est Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium, quod refert Jovius:

*Corvini brevis hæc urna est, quem magna fatentur
Facta fuisse Deum, sua fuisse hominem.*

Tristem postmodum ac putidam elegantiam his inesse scribit Faber: *διδάκμαδος ἀθησπρον τῶν τ' ἀλλοθῆ σὺν ἰδονῆ δειχθῆσιν*. Mihi vero in affectatum hoc esse videtur & simplex, tantumque ab omni tristitia, quantum ab omni ascita & ambitiosa elegantia abesse: quod sic reddas: *Præceptor hominum qui veris libenter assentiuntur*. Tum subjungit eum insanire qui hæc scripserit: *τῶν θεῶν μεσητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία πᾶσι αὐτῶν θαυμάσια ἐρηκότων*. Cum divini Propheta hæc, aliæque plurima admiranda de eo prædixissent. Attendisset Faber, quicumque Jesum esse vel haberi dixerit Christum, & tertio post obitum die ad vitam rediisse, quod proxime dixerat Josephus, consequens esse ut dicat eundem Prophetarum oraculis esse vel credi prænuntiatum: quod sexta nostra probat Definitio.

Postquam Jesum questus est Faber nimis in hoc testimonio elatum fuisse præconiis, nunc contrariam orditur næmiam, neque satis multa de Christo Jesu, pro eo ac meritis fuerat, dicta esse arguit ab eo qui Messiam eum credidisset. Ait itaque Josephum, si testimonii hujus verus fuisset auctor, debuisse quid esset Christus, quæ ejus officia, Græcis exponere, in quorum gratiam ἀρχαιολογίαν suam scripsisse eum opinatur, propter hæc ipsius verba ex Præfatione: *ταῦτα ἢ τῶν ἐπιστολῶν ἐνεργειῶν περὶ μαρτυρίαν, νομίζων ἅπασιν φανεῖσθαι τοῖς ἑλλήνων ἀξίαν αὐτοῦ*. Quæ sic interpretanda esse censet Faber: *Hanc commentationem suscepi, ratus Græcis omnibus visum iri studio dignam*. Atqui in gratiam Romanorum, non Græcorum opus hoc esse conditum sciunt, quibus Josephi cognita vita est. Verum Fabro fraudi fuit vox, *ἑλλήνες*, quæ Ethnicos omnes, non Græcos solum, notat apud Hellenistas, & veteres Christianos. Ut ut est, hoc ipso argumento, quo nos urget, sententiam nostram confirmat. Fatemur enim Josephum exponere debuisse quid esset Christus, & fuisse haud dubie expositurum, si Jesum pro Messia habuisset: quod cum inexplicatum prætermiserit, recte concludimus non id sibi voluisse, Jesum vere esse Christum, sed cum esse qui Christus cognominatus est. Cognominis autem hujus causas explicare nihil necesse fuit. Collato deinde Josephi testimonio de Johanne, cum hoc testimonio de Jesu, paratragædiat, &

Plin. lib. 2. c. 7.

Plutarch. Di-
ne.
Plutarch. De-
metr.

Dion. Hal. lib.
10.

Plutarch. Ca-
mill.

Cicer. 1. de
Orat.

Terent. Ad. 4.
1. 19.

Virgil. Ecl. 1.
Terent. Ad. 4.
2. 40.

Exod. 34. 14.

Greg. Naz.
Orat. ad Philo-
philos.

magnam inter utrumque discrepantiam pro suo acumine observat, quam nos neutquam agnoscimus. Tum quaerit cur illic nulla extet *αὐτὸς ἰσχυροῦς* Johannis Baptistae mentio: quia nimirum neque doctrinam Judaeorum de expectato Messia hoc opere exponere statuerat, neque Jesum esse Messiam sibi persuaserat. Hic ipse vero Faber, qui nihil *αὐτὸς ἰσχυροῦς* Johannis dictum esse quæstus est, rationem comminiscitur quare id fieri non debuisset. Non vult, ubi velis; ubi nolis, cupit ultro: ita in utrumque paratus est, quicquid respondero, contradicere. Secundum ista, inter hanc *ἰσχυροῦς*, & quæ proxime antecedunt, quæque subnexa sunt, disconvenire docet, quod nos jam supra refellimus. Tum locum indicat, in quem aptius fuisset inserta; & deinde fallendi præcepta dat, ac ipsa subjicit verba, quibus ad fraudem comparandam uti debuisset aut fabricatorem doli: eujusmodi sane non egebat documentis, qui non fallebat. Exin Hieronymum, quod Græca hæc, *ὁ χριστός ἐστὶν ἰησοῦς*, sic non expresserit, *Hic erat Christus*, sed ad hunc modum, *Hic credebatur esse Christus*, fraudis conscium facit; atque ita duos damnare mavult, quam unum absolvere. Talem injuriam sanctissimo viro factam nollem, quem credere fatius erat verba neglexisse testimonii quod germanum putabat, sicuti revera erat, sententiam ipsam retulisse. Vanam vero esse conclusionem, quam ex Justini, Tertulliani, Clementis Alexandrini, Origenis, & Photii silentio elicit, superius obducta à nobis secundo argumento testimonio perspicuum facit. Causam quoque attulimus in primi argumenti confutatione, quamobrem Origenes & Theodoretus, quos laudat, etiamsi integris usi essent Josephi exemplaribus, & hanc in iis *ἰσχυροῦς* legisent, non propterea tamen exultimare debuerint Josephum esse Christianum. Quod vero ex Origenis testimonio consequi opinatur, Josephum, non modo in gratiam Christi Jesu non scripsisse memoratam hanc, quam nunc agimus, *αὐτὸς ἰσχυροῦς*, sed alia contra loco eodem scripsisse, quæ ad Jesu minuendam existimationem, eumque vulgo traducendum pertinerent, omnino mihi præter rationem creditum ac dictum esse videtur. En tibi verba ipsa Origenis de Josepho ἐ Tomo undecimo in Matthæum: *καὶ τὸν ἰσχυροῦς ἐστὶν, ὃν ἢ ἰνοουὶ ἡυὸν ἐ κερὰ δὲ ἐξ ἀποκρίσεως ἐστὶν χριστός, ἔδωκεν ἡτέρον ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς πορεύεται. Et vero mirabile est, quod cum Jesum nostrum non agnosceret esse Messiam, nihilominus tale justitie testimonium Jacobo dederit. Rursum in libro primo contra Cellum: ὁ δὲ ἰσχυρός (ἰσχυροῦς) καὶ τὸν ἰσχυροῦς ἰσχυροῦς, ὡς χριστός. Idem autem (Josephus) esse Jesum esse Christum non credebatur. Ex his, inquam, duo colligit Faber, Josephum non habuisse Jesum pro Christo, proindeque adulterinum esse testimonium, in quo dixisse fingitur Josephus Jesum esse Christum; imo etiam Josephum adversus Jesum scripsisse. Prioris conclusionis falsitatem arguit legitima, quam attulimus, horum verborum expositio: ὁ χριστός ἐστὶν ἰησοῦς, quæ ita accipienda sunt, ut accepit Hieronymus: *Credebatur esse Christus*. Posteriorem refellunt hæc ipsa, quibus nititur Faber, verba Origenis, *Jesum non agnosceret esse Messiam; Jesum esse Christum non credebatur*; idem enim de Pilato, idem de Herode, idem de Suetonio, idem de Tacito, idem de Antonino Pio, idem de Marco Philosopho dici potest. An ideo recte concludemus Pilatum, Herodem, & alios quos dixi, adversus Christum scripsisse? Nec ista sine steterit critica Tanaquilli facultas: non modo enim in Origenis verbis eam olfecit sententiam, quæ ali suboluisse nemini; Josephum videlicet adversus Jesum scripsisse; sed & ea insuper, quæ scripserat, odoratus est; (quod facere quoque attentavit Johannes Cloppenburgius in Epistola ad Capellum) atque auctorem item adulterandi Josephi, & strophæ artificem conjectura deprehendit esse Eusebium. Nos aperte & simpliciter agimus; & ut iis detrahère non audeamus fidem, quæ palam sunt; ita nec iis, quæ nusquam sunt, adhibere: nec tantum nobis licere arbitramur, ut *αὐτὸς ἰσχυροῦς* codicum omnium consensu, præcorumque Scriptorum suffragiis nixam repudiemus, ac conjecturas interim, acutas, ut voles, & eruditatas, sed meras tamen conjecturas admittamus. Cum cæteroque Christianum hominem deceat parti huic favere quam defendimus; & anteposita quidem veritate rebus cæteris, optare saltem, ut quæ veram doctrinam confirmare possunt, vera ea ac sincera sint. Sed nunc institutum persequamur.*

De editis à Discipulis Christi prodigiis. Sueton. Neron. cap. 16. Lucian. Peregrin.

XIX. Edita à Christi Discipulis prodigia, quorum in Actis meminit Lucas, quod adhuc obscura essent nascentis Ecclesiæ primordia, in Ethnicorum libris non multum sane celebrantur. Quanquam Suetonius, cum Christianorum religionem appellat, *superstitionem novam ac maleficam*; & cum Lucianus scribit Peregrinum, postquam Christo nomen dedit, non mediocre sibi auctoritatem conciliasse *αὐτὸς ἰσχυροῦς ἐστὶν ἰησοῦς*, hoc est, prodigiorum sive effectricem vim, sive ostentationem & jactantiam; & si quis præstigiator ac planus ad Christi partes transiret, multis opibus brevi locupletari; videntur mirificam ipsorum virtutem incantamentis & veneficiis tribuere. Porphyrius poenam Ananiam & Saphiram à Petro illatam commemorans, trahit quidem

dem